

Serie

Op het nachtkastje

Het favoriete boek van Kader Abdolah

Sara Muller

Als ik Kader Abdolah vraag naar zijn favoriete boek, komt hij in eerste instantie met twee klassiekers van één van de belangrijkste schrijvers van de Nederlandse literatuur: *De donkere kamer van Damocles* en *Nooit meer slapen* van Willem Frederik Hermans. 'Ze zijn heel karakteristiek, ze vertellen iets over de kracht van de Nederlandse cultuur en samenleving. Nederlanders zijn een volk dat van 'niets' 'iets' kan maken, dat vind ik heel bijzonder. Als je *Nooit meer slapen* leest, zie je dat de verteller eigenlijk niets te vertellen heeft. De verteller begint uit het niets en van daaruit creëert hij een spannend en bijzonder verhaal.'

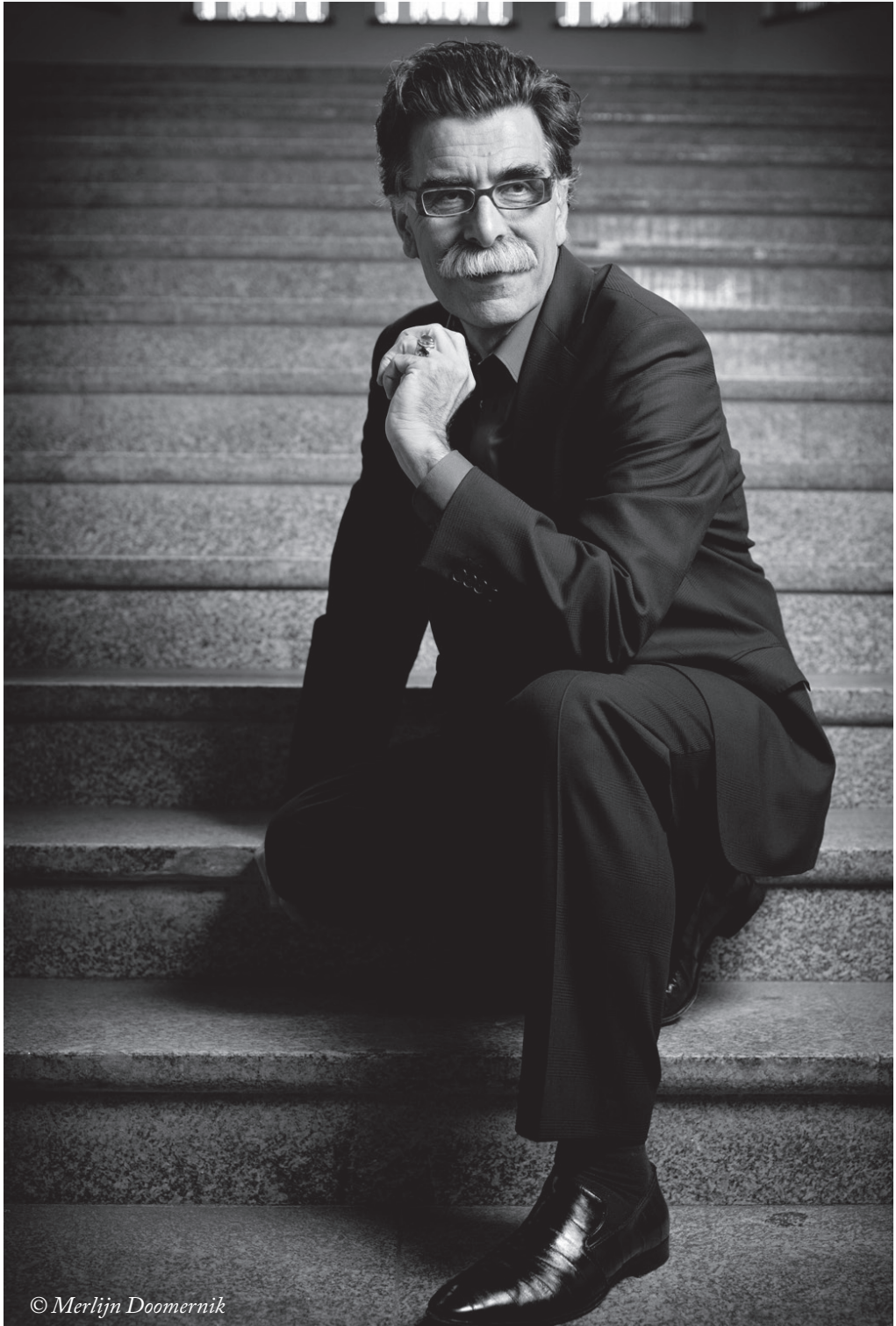
Abdolah is niet alleen een fan van Hermans. Ook *Max Havelaar* van Multatuli staat in zijn top tien. Multatuli vormt de link naar zijn favoriete boek uit de literatuur van het Midden-Oosten. Onder de Perzische klassieken is er volgens Abdolah precies zo'n schrijver als Multatuli te vinden. 'Hij is net zo bewust van zijn blik en de kracht van zijn pen. Ook hij keek naar recht en onrecht in de samenleving. Zijn naam is Beehagie.' Beehagie is Abdolahs voorbeeld. 'Beehagie heeft boeken geschreven die enorm aan Multatuli doen denken, maar wel met meer poëtische kanten. Hij was ook iemand die goed de tijdgeest aanvoelde en bijna op een

metaforische manier schrijft. Als we de boeken van Multatuli lezen, brengen ze ons naar het Indonesië van toen; als we de boeken van Beehagie lezen, zijn we in het Perzië van toen. Hij was eigenlijk een soort journalist, een soort cameraman, ook al waren er in die tijd geen camera's. Hij observeert, hij neemt alles op en als we nu, na duizend jaar, zijn boeken lezen, bevinden we ons in die tijd; zo krachtig is het.'

Kroniekschrijver

De titel van Abdolahs favoriete boek van Beehagie zou in het Nederlands vertaald kunnen worden als 'De geschiedenis van Beehagie'. Het boek is echter niet in het Nederlands vertaald. 'Het is een groot juweel in de Perzische literatuur. Beehagie was kroniekschrijver van vier Perzische koningen die zo'n duizend jaar geleden leefden. Hij ging altijd met hen mee.

© Merlijn Doomernik

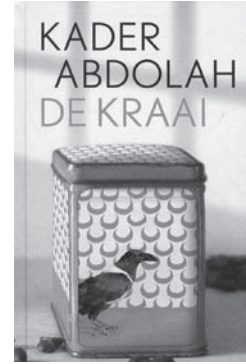
Hij heeft over álles geschreven: over de samenleving, de oorlogen, de vrouwen, de kinderen, de literatuur en het eten. Eigenlijk waren het tien boeken, maar er zijn er slechts vier van overgebleven.’ Abdolah vertelt dat hij hoopt ooit delen van die boeken te kunnen vertalen. De Perzische versie staat thuis hoog bovenin de boekenkast.

De Perzische schrijver Beehagie inspireerde Abdolah tot het schrijven van *De kraai*, het Boekenweekgeschenk van 2011. Voor *De kraai* heeft hij zowel *Max Havelaar* als de boeken van Beehagie gebruikt. ‘De geest van beide klassiekers is aanwezig. Het Boekenweekgeschenk 2011 is met het oog op de Nederlandse jongeren geschreven, die de juweeltjes van de Nederlandse literatuur vergeten zijn. Ik heb geprobeerd die schoonheid te laten zien. De ruimdenkendheid van de Nederlandse samenleving en cultuur

‘Het is een groot juweel’

wilde ik weergeven. Nederland is altijd groots geweest ten aanzien van de vreemdelingen, de jonge generatie is dat alleen even vergeten. Het is goed om ze te waarschuwen en hen aan te sporen om terug te kijken.’

Ook al ziet Abdolah gelijkenissen tussen grote Nederlandse en Perzische schrijvers, toch is er volgens hem een duidelijk verschil tussen de Nederlandse en de Perzische taal. ‘Nederlands is een aparte taal, heel anders dan Duits, Engels of Perzisch. Het is eigenlijk de taal van de koopman: heel bondig, krachtig, economisch en soms een tikje melancholisch. Het is ook een jonge taal. Van al deze facetten kan de Nederlandse schrijver goed gebruik maken. De Perzische taal daarentegen is een oude, bloem-

rijke taal, met een vierduizend à vijfduizend jaar oude vertelkunst. De vertellers kennen alle geheime hoekjes van de taal.’ De Nederlandse taal doet Kader Abdolah goed, zegt hij. Of hij ook nog in het Perzisch schrijft is een pijnlijke vraag voor Kader Abdolah. Hij zegt dat hij op dit moment niet meer in het Perzisch literatuur kan produceren. ‘Ik kan in het Perzisch een boek van zevenhonderd pagina’s schrijven, maar ik kan mijn literaire geest er niet in stoppen. Mijn hoofd is bezet met de Nederlandse taal. Maar,’ zo vertelt hij, ‘ik probeer het op een andere manier goed te doen en laat de Perzische vormen en de Perzische klassiekers via een geheim riviertje naar de Nederlandse literatuur stromen.’

*Sara Muller is redacteur van ZemZem.
Dit is aflevering 1 van een nieuwe serie.*